

BEDŘICH SMETANA / **PETR KOFRŮŇ**
VYŠEHRAĐ / **HRAD**

BEDŘICH SMETANA / **MAREK PIAČEK**
VLTAVA / **AQUA MATER**

BEDŘICH SMETANA / **MILOŠ ŠTĚDRŮŇ**
ŠÁRKA / **ŠÁRKA**

BEDŘICH SMETANA / **PAVEL ZEMEK-NOVÁK**
Z ČESKÝCH LUHŮ A HÁJŮ / **KRATŠÍ DOPIS**
BEDŘICHU SMETANOVI (S B A ES)

BEDŘICH SMETANA / **MIROSLAV TOTH**
TÁBOR / **STRATENÝ V TÁBORE**

BEDŘICH SMETANA / **DANIEL FORRÓ**
BLANÍK / **BLANÍK**

BCO - BRNO CONTEMPORARY ORCHESTRA
dirigent **PAVEL ŠNAJDR**

Soubor **BCO - BRNO CONTEMPORARY ORCHESTRA** byl založen v roce 2011 s cílem hrát současnou světovou hudbu v Česku a českou hudbu po celém světě (s přesahy k hudbě 20. století). Jeho snahou je oslovit soudobou hudbou posluchače a ukázat jim, že může být součástí každodenního života. Kompaktními dramaturgickými celky a originálními projekty, jako je spojení hudby s ostatním uměním (film, výtvarná umění, architektura, tanec, ...), se snaží být atraktivní nejen pro publikum, ale i pro skladatele, které chce podněcovat k tvorbě nových děl na míru orchestru. Zakladatelem, uměleckým vedoucím a šéfdirigentem BCO je Pavel Šnajdr.

PAVEL ŠNAJDR (1975) absolvoval obory skladba a dirigování na JAMU. Jako člen skladatelského sdružení Bezmocná hrstka byl dvakrát oceněn ve skladatelské soutěži Generace. S brněnským souborem Ars incognita premiéroval na čtyři desítky skladeb soudobých autorů; některé z nich vyšly na CD. V roce 2001 s tímto souborem vystoupil na Pražském jaru a v roce 2005 na festivalu Pražské premiéry. Spolupracoval s předními českými symfonickými orchestry a divadelními scénami (mj. s filharmoniemi brněnskou, královéhradeckou a teplickou, Národním divadlem Praha, Státní operou Praha, Divadlem J. K. Tyla v Plzni, Moravským divadlem Olomouc). V letech 2004–2007 byl angažován v Národním divadle Brno, s nímž se zúčastnil japonského turné; v současné době v něm opět působí jako dirigent Janáčkovy opery.

Prosíme posluchače, aby zaujali svá místa včas, vypnuli mobilní telefony a během koncertu nefotografovali.

Změna programu a účinkujících vyhrazena.

Za podporu děkujeme:

MINISTERSTVO
KULTURY

B | R | N | O |

Jihomoravský kraj

Další koncert:
29.11.2019, Cirkus LeGrando, Brno
KARNEVAL
Z. LIŠKA: Ikarie XB1 – suita
M. KAGEL: Variété

BCORCHESTRA.CZ

BRNO CONTEMPORARY ORCHESTRA **MÁ VLAST**

konvent

Milosrdných bratří

5.11.2018 19.30

**BCO'S
NOT
DEAD**

To, co je na hudbě fantastické, její bytostná abstraktnost, je též velmi svůdné pro kultovní pojímání, pojmenovávání. Hudba otevírá nebývalý prostor pro žvást. Lze zkrátka velmi snadno vykládat myšlenky autora podle toho, jak se to v dané době hodí. Kult klasiků, kult popových hvězd, kult nositelů národních tradic, kult umělce, kult technologie, kult pseudorebelie velmi úspěšně přežívá v komerční i nekomerční kultuře dodnes. Kult mírového pokroku skončil s rozpadem Sovětského svazu, kult modernistického pokroku Darmstadtu byl nabourán aktivismem Afroameričanů, globalizací post koloniálního světa a nástupem postmoderny, kult rozhlasu videoklipem a kult popové hvězdy světovou digitální sítí. „Kultovní hodnota“ by měla vznikat ex post, nikoliv být vnucována, předkládána jako hotové zboží. Vráťme-li se k Mé vlasti Bedřicha Smetany tak ona kultovní hodnota, veškerá ikonografie a ikonologie kolem ní obestřená, nás posluchače okrádá o vlastní hudbu, ta ustupuje do pozadí a stává se kulisou pro reklamní kampaně, nabubřelé oficiality, nesnesitelné výchovné koncerty i soudružská poplácávání při pýše nad výlučností našeho národa. Každopádně sám Smetana tak nějak vložil do svého díla něco, co nemá s hudbou až tak společného, a toto „něco“ postupně narůstalo do dosti obludných rozměrů, až mnohdy samotnou hudbu, znějící strukturu, naprosto vytlačilo. Následující citát prvního dělnického prezidenta Klementa Gottwalda budiž toho dokladem. „*Smetana jako žádný jiný náš umělec vyslovil naše národní pokrokové ideály a tužby a jeho hudba zní v souzvuku s naším dnešním národním snažením a je nám povzbuzením k další práci a zápasu. Radostněji než kdy jindy zní nám dnes Má vlast.*“ Smetanova hudba za to nemůže!

Ačkoliv premiéra kompletního cyklu všech šesti symfonických básní proběhla už 5. listopadu 1882 na pražském Žofíně je celá kompozice a především její druhá část Vltava, nejen permanentně marketingově zneužívána, ale též považována za jeden ze symbolů, z ikon, z projevů samostatné české hudební a nejen hudební kultury. Co však zbyde z Mé vlasti, umažeme-li onu nesmyslnou „českost“, všechny názvy, program a postupně všechny plošiny nehupebních nánosů?

Původně jsme oslovili tři české a tři slovenské skladatele (ti němečtí, maďarští a rusínští už v Česku ani na Slovensku asi nejsou), ale shodou okolností to dopadlo jako s Pittsburskou smlouvou a tak máme čtyři české a dva slovenské. Zadání bylo jednoduché: nechceme provokovat, nechceme parodovat, nechceme glorifikovat, jenom nás zajímá, co pro vás znamená Smetanova „Má vlast“ v současnosti. Trošku intuitivně, trošku pragmatiky, trošku s vypočítavostí jsme vybrali autory. Mělo to být pestré – různé osobnosti, různé přístupy ke kompozici; mělo to být svobodné – skladatelské individuality nezátížené představou jak by to mělo být správně; mělo to být

nadčasové – různé generace, různé zkušenosti; a hlavně, mělo to být upřímné. A dopadlo to takto Petr Kofroň (Vyšehrad), Marek Piaček (Vltava), Miloš Štědroň (Šárka), Pavel Zemek-Novák (Z českých luhů a hájů), Miroslav Tóth (Tábor) a Daniel Forró (Blaník). Všichni přikývli, napsali a dodali, teď už je to na dirigentovi, interpretech a posluchačích.

HRAD PETR KOFROŇ

I Bedřich Smetana nakládal s invenčními nápady obezřetně, hrubec by řekl, že „tam skoro nic není“. Svého druhu Smetanův „redukcionismus“ ovšem měl podobu spíše „myšlenka x vata“ s přesvědčením, že ve vatě obalená myšlenka je krásná a hebká. V redukcionismu jsem tedy zašel ve šlépějích Smetanových ještě dále, a to v podobě „pouze opakovaný vtip se stává opravdu vtipným“ a „českému národu nelze naservírovat myšlenku najednou, ale pouze po kousíčkách, které se pak do celkové myšlenky složí tak, aby ji stejně nikdo nepochopil“.

AQUA MATER MAREK PIAČEK

Rieky nas privádzajú k prameňom. K prameňom zmyslu, k prameňom tvorivosti, k prameňom istoty, k prameňom upokojenia, k prameňom vyrovnanosti – rieky nás privádzajú ku zdroju. Skladba „Vltava, Aqua Mater“ vznikla pri príležitosti stého výročia vzniku spoločnej republiky Čechov a Slovákov na objednávku Brno Contemporary Orchestra.

ŠÁRKA MILOŠ ŠTĚDRŮ

Jak parafrázovat Šárku? Nebo někdo řekne, jak na ní parazitovat? Na té neméně geniální součásti úžasného cyklu, jaký nemá v dějinách hudby obdoby?!? Vždyť učarovala i takovému monsturu, jako byl Adolf Hitler... Smetana v ní sahal po Richardovi III a Macbethovi, po „pravém“ českém romantismu, který byl zatím neustále tlumen vlasteneckou společností, odmítající a hlídající rezervance typu Máchy poukazem na národní úkoly, kde není místo a čas na emoce a kdy se za ně umělec omlouvá... A tak jsem zvolil Šárku pro sebe jako tango erotico. Vždyť i samotná Šárka je u českých kronikářů mnohem prudérnější než ve světové literatuře, kam se dostala díky papeži Piovi II – takto humanistovi Enneovi Silviu Piccolominimu, který ve své protičeské knize o českých dějinách o ní napsal krátkou až dekameronskou novelku. A mně zbývá jen chvilková touha po tangu, vášni a Jihu – vzpomínky pozdního věku, ale jsme ovšem tady, doma-doma v jihovýchodním Česku, jak to před nedávnem vymyslel nějaký blb...

KRATŠÍ DOPIS BEDŘICHU SMETANOVÍ (S B A ES) PAVEL ZEMEK-NOVÁK

Sevřen virtuosními představami tohoto světa, Spoután rozpolceností vlastních představ, Svěřeným časem a jeho proměnami jsme i my putovali, Bloudili, a hledali jsme cestu odvěkou. S úctou, S unisonem s prodlevami, S fragmenty zvolené předlohy Stratený v Táboře – Miroslav Tóth

BLANÍK DANIEL FORRÓ

Úkol transformovat poslední části cyklu – Blaník, byl pro mne výzva. Na mimohudebním tématu díla jsem nic příliš neměnil, ale Smetanův monstózní patos a nacionalistický optimismus jsem zmírnil a do značné míry si z něj dělám legraci. Doprostřed díla, před výjezem blanických rytířů, jsem přidal třiminutový blok, který nazývám „historická kadence“. Ilustruje bohatou a nesnadnou historii českého národa ve 20. století (1. světová válka, vznik ČSR, 2. světová válka, nástup komunismu, sametová revoluce, vstup ČR do EU, islámský terorismus), a podle mne tam není mnoho událostí, na které můžeme být hrdí. Nechybí tam humor – blaničtí rytíři všechny tyto historické peripetie prospali a národu nepomohli. Teprve když nás napadnou mimozemšťané (pětítónová melodie z filmu Blízká setkání třetího druhu), probudí se a po rozvrzaném otevření hory vyjízďejí na zteč bojovat za český národ. Abych ale snížil ten obrozenecký patos a směšnou „rytírnou“ dávné pověsti, pojal jsem to jako parodii – pimprlové panoptikum. Rytíři jsou staří, ospalí a unavení, jejich koně taky, zbraně a zbroj zrezivěla, kola vozů vržou, občas něco upadne (kromě tónů vytvářejí hráči orchestru i různé pazvuky, skřeky, údery do nástrojů, vrzání, glissanda, klastry, apod.)... V závěru je použit v melodice lydicke-mixolydicke modus, jako v nějakém holywoodském filmu, a variace na fanfáry ze Sinfonietty, plus citát ze Sinfonietty. Následuje koláž – hráči postupně hrají hlavní motivy ze všech předchozích částí cyklu – chaoticky přes sebe, v různých tóninách, metrech a tempech. Účelem je jakýsi bizarní oblouk s celou Mou vlastí, tečka, a taky kontrast a něco jako přebití toho tonálního lyrického pompézního závěru. V úplném závěru by měl orchestr zahulákat opileckými hospodskými hlasy závěr husitského chorálu „že konečně vždycky s ním zvítězíme“, jako parodii na celou českou historii. Nedomníváme se, že jsme jakkoli zvítězili (ani s Masarykem, Havlem, natož s Klausem nebo Zemanem), ani sami nad sebou ne.